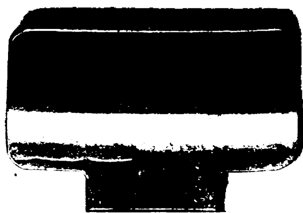




Verð: 30 aur.

Íslendinga sögur.

30.

# Bandamanna saga.

Búið hefir til prentunar

**Valdimar Ásmundarson.**



Reykjavík.

Kostnaðarmaður: **Sigurður Kristjánsson.**

1901.

Félagsprentsmiðjan.

# BANDAMANNA SAGA.

---

BÚIÐ HEFIR TIL PRENTUNAR

VALD. ÁSMUNDARSON.



REYKJAVÍK.

KOSTNAÐARMAÐUR: *SIGURÐUR KRISTJÁNSSON.*

1901.

**FÉLAGSPRENTSMIÐJAN.**

# Formáli.

**Bandamanna saga** hefir fyrst verið prentuð í bók þeirri sem Björn Markússon lét prenta á Hólum 1756 og heitir „Margfrooder Sögu Þætter Islendinga“. Þar næst hefir H(alldór) Friðriksson gefið hana út í Kaupmannahöfn 1850. Þriðja útgáfan var gefin út af Gustaf J. Chr. Cederschiöld í Lundi 1874 sem doktorsrit. Í fjórða sinni er sagan gefin út af Heusler og prentuð í Berlín 1897 ásamt Hænsa-Þóris sögu.

Bandamanna saga er af tvenskonar gerð, lengri og skemmri. Lengri sagan hefir verið gefin út þrisvar sinnum, enn skemmri sagan að eins einu sinni, af Cederschiöld.

Skemmri sagan er í Konungsbók, nr. 2845 í bókhlöðu konungs, enn lengri sagan í skinnbókinni 132 í Árnasafni.

Flestum ber saman um það að skemmri sagan sé fyrr rituð og mun mega telja það víst. Hún segir einfaldlega frá atburðunum eins og góðar sögur gera, enn í hinni lengri eru miklu meiri málalengingar til þess að gera hana sögulegri. Þó er hún vel rituð, og hefir þann kost fram yfir hina, að í henni eru minni misritanir; þær eru nokkurar í hinni styttri sögu. Líklegt er og, að þau sögulegu atriði, sem lengri sagan hefir fram yfir hina, geti stuðst við sannindi, svo sem einkum ýmislegt í enda sög-

unnar. Þar er t. d. sagt frá söguststöðum, sem vel koma heim, meðal annars bærinn á Borgarhóli, sem handritin svo nefna, enn heitir á Hörgshóli, eins og hér hefir verið leiðrétt, enn er misritað Borgarhóli í hinum fyrri útgáfum (Horg$^{s}$hole *mislesið* Borg$^{w}$hole).

Skemmri sagan er rituð í Borgarfirði, eða vestanlands, enn hin norðanlands, sem sjá má á upphafi þeirra. Skemmri sagan hefst svo: Ófeigr hét maðr; hann bjó norðr í Miðfirði, enn lengri sagan: Ófeigr hét maðr er bjó vestr í Miðfirði. Í rauninni hefði líka svo átt að standa í þessari útgáfu, því í henni er fylgt hinni skemmri sögu að mestu leyti, nema á fáeinum stöðum hefir verið farið eftir hinni sögunni, þar sem frásögn hennar virðist réttari eða skilmerkilegri. Enn réttara þótti að fylgja aðallega hinni skemmri sögu, bæði af því, að hún mun vera eldri, og af því, að hún er með öllu ókunn hér á landi, og því nauðsynlegt að gera hana aðgengilega almenningi.

Efnið er að kalla hið sama í báðum sögunum, og flestir hinir sömu sögumenn. Þessara manna er margra getið í öðrum sögum, og sérstakr þáttr er til af Oddi Ófeigssyni, sem ekki kemr við Bandamanna sögu. Aðalmaðr sögunnar, Ófeigr Skíðason, kemr ekki við aðrar sögur. Styrmir at Ásgeirsá er nefndr í Landnámu, og Þórarinn spaki er ókunnr með þeirri ættfærslu, sem hér er talin; hann er kallaðr hér Óspaks son Höskolds sonar (dala-) Kolls sonar, og í handr. er hann kallaðr Laxdælagoði. Þetta getr víst ekki staðist, og hefir því eftir lengri sögunni verið breytt í Langdælagoði (sbr. Landnámu), þó

óvíst sé að það sé rétt. Gellir Þorkelsson á Helgafelli er hér nefndr svo, enn ekki Þórðarson, eins og í hinni sögunni, og er það eflaust rangt. Þorgeirr Halldóruson er ókunnr af öðrum sögum. Óspakr Glúmsson er nefndr í Eyrbyggju og Grettis sögu, og má sjá það á þessari sögu, að hann hefir verið nokkuð svipaðr Gretti frænda sinum.

Með viðaukum þeim sem prentaðir eru hér aftan við er að mestu greint það sem sögurnar báðar skilr. Viðaukarnir eru prentaðir eftir útgáfu Halldórs Friðrikssonar án nokkurra breytinga.

## Tímatal.

Sagan hefir farið fram um miðja elleftu öld.



# Bandamanna saga.

Ófeigr hét maðr, er bjó vestr í Miðfirði, á þeim bæ, er at Reykjum heitir. Hann var Skíðason, enn móðir hans hét Gunnlaug, dóttir Ófeigs norðan ór Skörðum. Hann var kvángaðr maðr, ok hét Þorgerðr kona hans ok var Váladóttir, ættstór kona og hinn mesti kvenskörungr. Ófeigr var spekingr mikill og mesti ráðagerðamaðr. Hann var í öllu mikilmenni, enn ekki var honum fjárhagrinn hægr. Hann átti lendur miklar enn minna lausafé. Hann sparði við engan mann mat, enn þó var mjök á föngum þat er til búsins þurfti at hafa. Hann var þingmaðr Styrmis frá Ásgeirsá Þorgeirssonar, er þá þótti mestr höfðingi vestr þar. Ófeigr átti son við konu sinni, er Oddr hét. Hann var vænn sýnum ok vel mannaðr; ekki hafði hann ást mikla af föður sínum; engi var hann verksmíðarmaðr. Váli hét maðr, er þar óx upp heima hjá Ófeigi. Hann var vænn maðr ok vinsæll. — Oddr óx upp heima

með föður sínum, þar til er hann var tólf vetra gamall. Ófeigr var fálátr löngum við Odd ok unni honum lítit. Sá orðrómr lagðist á, at engi maðr þar í sveitum væri betr mannaðr enn Oddr. Þat var einn dag, at Oddr kemr at máli við föður sinn ok beiðir hann fjárframlaga — „ok vil ek fara á brott heðan. Er á þá leið", sagði hann, „at þú leggr til mín litla sæmd; em ek ok ekki nytsamlegr yðru ráði". Ófeigr svarar: „Ekki mun ek mikla tillögu veita þér, ór því sem þú hefir til unnit; mun ek ok því næst gera, ok muntu þá vita, hvert fullting þér er at því". Oddr sagði, at lítt mátti hann við þat styðjast mega, ok skilja við þat talit. Annan dag eftir tekr Oddr vað af þili ok öll veiðarfæri ok tólf álnar vaðmáls. Hann gengr nú í brott ok kveðr engan mann. Hann ferr út á Vatnsnes, ok ræðst þar í sveit með vermönnum; þiggr at þeim hagræði þau sem hann þarf nauðsynlegast at láni ok leigu. Ok er þeir vissu ætt hans góða, enn hann var vinsæll sjálfr, þá hætta þeir til þess at eiga at honum. Kaupir hann nú alt í skuld, ok er með þeim þau missari í fiskiveri; ok er svá sagt, at þeira hlutr væri beztr er í fangi váru með Oddi. Hann var þar þrjá vetr ok þrjú sumur, ok var þá svá komit, at hann hafði þá aftr goldit hverjum þat er átti, enn þó hafði hann aflat sér góðs kaupeyris. Aldri vitjaði hann föður síns, ok svá láta þeir

hvárir, sem engu ætti við aðra at skylda. Oddr var vinsæll af sínum félögum. Þar kemr enn, at hann ræðst til flutninga norðr til Stranda ok á í ferju ok flytr farma norðan, viðu ok hvali ok fiska; aflast nú mjök féit; gengr nú svá um hríð. Þangat kom hann á nesit tólf vetra gamall, enn nú var hann fimtán vetra. Græðist nú svá skjótt féit, at hann á einn ferjuna ok heldr nú milli Miðfjarðar ok Stranda hvert sumar. Ok nú leiðist honum þessi athöfn. Nú kaupir hann sér skreið, ok ferr utan ok tekst enn vel til þessa ok liðmannlega; verðr honum nú enn gott til fjár ok mannheilla. Þessa iðn hefir hann nú fyrir stafni þar til hann á einn knörrinn ok mestan hluta áhafnarinnar; er nú í kaupferðum ok gerist stórauðugr maðr ok ágætr, ok er hann oftast á hendi tígnum mönnum ok vel virðr utan lands. Nú gerir hann svá auðgan, at hann á tvá knörru í kaupferðum, ok svá er sagt, at engi maðr væri í þann tíma í kaupferðum, sá er jafnauðugr væri sem Oddr. Hann var ok farsælli enn aðrir menn. Aldrei kom hann norðar skipi sínu enn í Eyjafjörð, ok aldri vestar enn í Hvítá, enn oftast í Hrútafjörð.

2. Þess er getit eitthvert sumar, at Oddr kemr skipi sínu í Hrútafjörð við Borðeyri, ok ætlar at vera hér um vetrinn. Þá var hann beðinn af vinum sínum, at staðfestast hér ok

gerði hann þat at bæn þeira; kaupir land á Mel í Miðfirði. Hann eflir þar mikinn búnað ok gerist rausnarmaðr í búinu, ok er svá sagt at eigi þótti um þat minna vert enn um farar hans. Ok nú var enginn maðr jafnágætr sem Oddr var fyrir norðan land. Hann var betri af fé enn flestir menn aðrir; góðr órlausna við þá sem hans þurftu ok í nánd honum váru, enn föður sínum gerði hann aldri hagræði ok lét sem hann sæi hann eigi. Skip sitt setti hann upp í Hrútafirði. Engi maðr hér á landi var jafnauðigr sem Oddr; heldr var hitt sagt, at hann mundi eigi minna fé eiga enn þær kirkjur, er auðgastar váru hér á landi. Í öllu lagi var hans fé mikit, gull ok silfr, ok ganganda fé ok jarðir. Váli frændi hans var með honum, hvárt sem hann var hér á landi eða utan lendis.

3. Maðr er nefndr Glúmr. Hann bjó á Skriðinsenni; þat er milli Bitru ok Kollafjarðar. Hann átti þá konu er Þórdís hét, dóttir Ásmundar hærulangs, systir Grettis. Óspakr hét son þeira. Hann var mikill maðr vexti ok sterkr, ódæll ok uppivöðslumikill. Hann var brátt í flutningum milli Stranda ok norðrsveita. Hann var gervilegr maðr ok gerist ramnır at afli. Eitt sumar kom hann í Miðfjörð ok seldi fang sitt. Um haustit, er á leið, einn dag, ríðr Óspakr upp á Mel ok hittir Odd. Þeir kvöddust ok

spurðust almæltra tíðenda. Óspakr mælti: „Á þá leið er, Oddr, at góð frétt ferr um yðvart ráð; ertu mjök lofaðr af mönnum ok allir þykkjast þeir vel komnir er með þér eru. Nú vænti ek at mér muni svá gefast; vilda ek hingat ráðast til þín". Oddr svarar: „Ekki ertu mjök lofaðr af mönnum, ok eigi ertu vinsæll, ok þykkir þú hafa brögð undir brúnum, svá sem þú ert ættborinn til". Óspakr svarar: „Haf við raun þína, enn eigi sögn annarra, því að fátt er betr látit, enn efni eru til; beiði ek þik ekki forlags; vilda ek hafa hús þín, enn fæða mik sjálfr, ok sjá þá hversu þér gezt at". Oddr svarar: „Miklir eru þér frændr borði ok torsóttir, ef yðr býðr við at horfa; enn við þat, er þú skorar á mik til viðtöku, þá megu vit á þat hætta vetrlangt". Óspakr tekr þat með þökkum; ferr um haustit á Mel með feng sinn; gerist brátt hollr Oddi; sýslar vel um búit ok vinnr sem tveir aðrir. Oddi líkar vel við hann; líða þau missari. Ok er várar, býðr Oddr honum heima at vera, ok kveðst svá betr þykkja. Hann vill nú ok þat; annast Óspakr um búit, ok ferr þat stórvel fram; þykkir mönnum mikils um vert, hversu þessi maðr gefst. Hann er ok vinsæll sjálfr, ok stendr nú búit með miklum blóma, ok þykkir einskis manns ráð virðulegra vera enn Odds. Einn hlut þykkir mönnum at skorta, at eigi sé ráð hans með allri

sæmd, at hann er maðr goðorðslauss. Var þat þá mikill siðr, at taka upp ný goðorð eða kaupa. Ok nú gerði hann svá; söfnuðust honum skjótt þingmenn; váru allir til hans fúsir, ok er nú kyrt um hríð.

4. Oddi hugnar vel við Óspak; lét hann mjök ráða fyrir búinu. Hann er bæði hagvirkr ok mikilvirkr ok þarfr búinu. Líðr af vetrinn; ok hugnar Oddi nú betr við Óspak enn fyrr; því at nú hefst hann at fleira. Á haustum heimtir hann fé af fjalli ok urðu góðar heimtur. Oddr var fésælli hverjum manni. Óspakr átti ok nökkut fé, ok var hann ok hugall at því, at missa einskis sauðar. Líðr nú af vetrinn ok várar; lýsir Oddr því, at hann ætlar utan um sumarit, ok segir, at Váli frændi hans skal taka þar við búi. Váli svarar: „Þat er ofráð, þótt nú flytist vel fram, er þú ert sjálfr við, frændi, ok vil ek fara með þér“. Oddr spyrr nú at Óspak, ok beiðir hann taka við búinu. Óspakr segir: „Ekki hefi ek vit til þess, at vera fyrir slíkum stóreignum“. Oddr sækir nú eftir, enn Óspakr ferr undan ok er þó óðfúsi til, ok þar kemr at hann víkr til ráða Odds, ef hann heitr honum sinni ásjá ok trausti. Oddr segir, at hann skal svá fara með hans eign, sem hann verðr mestr maðr af og vinsælastr; sagðist þat reynt hafa, at hann vildi ok kynni bezt hans fé at

varðveita. Óspakr kvað svá vera skyldu. Oddr býr nú ferð sína ok skip, ok lætr færa til vöru, er gnóg var til. Þetta fréttist brátt ok var tíðrætt um. Eigi þurfti Oddr langan búning. Váli ferr með honum. Ok er Oddr var búinn, leiða menn hann til skips, ok leiddi Óspakr hann í lengra lagi, því at hann átti mart at tala við Odd. Ok er þeir áttu skamt til skips, þá mælti Oddr: „Nú er einn hlutr sá er óskipaðr er“. „Hvat er þat?“ segir Óspakr. „Ekki er sét fyrir goðorði mínu, vil ek at þú takir við“. „Á þessu er engi gegning“, segir Óspakr, „ok em ek eigi til þessa færr, ok hefi ek þó meira á hendr tekizt enn ek mega vel valda; er þar engi maðr jafn-vel til fallinn sem faðir þinn, skilamaðr enn mesti ok forvitri“. Oddr kveðst eigi mundu honum í hendr fá — „ok vil ek at þú takir við“. Óspakr ferr undan ok vildi þó feginn. Oddr segir á reiði sína, ef hann tekr eigi við, ok at skilnaði þeira tekr Óspakr við goðorðinu. Ferr Oddr nú utan og greiðist vel hans ferð sem vandi hans var til. Óspakr ferr heim, ok var margtalat um þetta mál; þykkir Oddr mikit vald hafa þessum manni í hendr fengit. Óspakr ríðr til þings um sumarit með flokk manna, ok tekst honum þat vel ok liðmannlega; kann þat alt vel af höndum at leysa, er hann skylda lög til, ok ríðr af þingi með sæmd. Hann helt kappsamlega þingmenn

sína ok lét ekki mál þeira fyrir borð bera. Hann er góðr og greiðr við alla sína nágranna. Hvergi þykkir nú minni rausn né risna á búinu enn áðr; eigi skortir umsýslu ok fara ráðin vel fram; líðr nú á sumarit; ríðr hann til leiðar ok helgar hann leiðir ok kann þat vel. Ok er á leið haustit ferr hann á fjall, er menn ganga at geldfé, ok verða heimtur góðar; er ríkt fylgt ok missir engis sauðar, hvárki fyrir sína hönd né Odds.

5. Svá bar til um haustit, at Óspakr kom norðr í Víðidal á Svölustaði; þar bjó kona sú er Svala hét. Þar var honum veittr beinleiki. Hún var væn kona ok ung. Hon talar til Óspaks ok biðr hann sjá um ráð sitt — „hefi ek þat frétt, at þú ert búmaðr mikill". Hann tók því vel ok tala þau mart; felst hvárt öðru vel í geð ok litust þau vel til ok blíðlega, ok þar kemr tali þeira, at hann spyrr, hverr ráða eigi fyrir kosti hennar. Hon segir: „Engan mann á ek skyldara, enn Þórarinn Langdælagoða enn spaka". Hann var son Óspaks Höskollssonar, Kolls sonar, enn móðir hans var Þorgerðr, dóttir Egils skalla-Grímssonar, kveld-Ulfs sonar. Síðan ríðr Óspakr til fundar við Þórarin, ok er þar tekit við honum vel at eins. Hann hefir nú uppi sitt erendi ok biðr Svölu. Þórarinn svarar: „Ekki kann ek at girnast mægis þíns; eru margar umræður á hag þín-

um, ok er þat ekki mitt ráð; sé ek ok, at ekki má í tveim höndum hafa við þik; verðr annathvárt at taka umboð hennar ok láta hana fara hingat, eða hitt ella, at þit munuð gera sem ykkr líkar. Nú vil ek mér engu af skifta, ok kalla ek þat mitt ráð". Eftir þetta ferr Óspakr á brott, ok kemr á Svölustaði, ok segir henni svá búit. Nú gera þau ráð sitt ok fastnar hon sik sjálf; síðan var gert brullaup þeira ok ferr hon heim á Mel, enn þau eiga bú á Svölustöðum ok fá menn til fyrir at vera. Nú er Óspakr á Mel ok helt rausn í búinu; hann þótti þó vera ódældarmaðr mikill. Nú líðr vetrinn, ok er várar, kemr Oddr út í Hrútafjörð; honum hafði vel farizt ok orðit gott til fjár; hann kom heim ok litr yfir eignir sínar ok þótti vel varðveizt hafa ok var allkátr. Ok líðr nú á sumarit. Þat var eitt sinn, at Oddr mælti, at vel mundi fallit, at hann seldi honum goðorð sitt. Óspakr svarar: „Já", segir hann „þar er sá hlutr, er ek em fúss laust at láta, ok var ek ekki til færr með at fara, þótt ek hafa með farit". Oddr segir: „Hitt heyri ek, at þér hafi vel tekizt ok liðmannlega". Óspakr segir: „Þat ætla ek þó tíðast, at selja goðorð af hendi á lögmótum eða helguðum leiðum eða þingum. Oddr kvað þat vel fallit. Líðr nú á sumarit at leiðinni fram. Ok leiðar morgininn, er Oddr vaknar, litast hann um ok sér fátt manna í

skála; hefir hann sofit fast ok lengi, spratt upp ok veit at menn eru gersamlega ór skálanum. Honum þótti þetta undarlegt, ok talar þó fátt. Hann býst nú ok nökkurir menn með honum. Þeim þótti þetta undarlegt, ok ríða nú til leiðarinnar. Ok er þeir kómu þar, þá var þar mart manna fyrir, ok váru þá mjök í brott búnir, ok var helguð leiðin. Oddi bregðr nú í brún, ok þykkir undarleg þessi tiltekja; fara menn heim ok líða þaðan nökkurir dagar. Nú gerist fátt með þeim; virðir Oddr svá sem Óspakr vili áhald nökkut veita hans sæmd, ok gera sik at meira manni enn honum sómi, ok þykkir hann eigi launa sér með réttu mikit yfirlæti. Þat var einn dag, er Oddr sat undir borði, ok Óspakr gegnt honum, ok er minst varir hleypr Oddr undan borðinu ok at Óspaki, ok hefir reidda öxi í hendi sér; biðr hann nú laust láta goðorðit. Óspakr segir: „Þegar er þér er alhugat at taka við, þá skaltu hafa goðorð þitt, þótt þú leitir eigi með heitun eftir, ok annat væri sannlegra fyrir mitt starf“, segir hann, ok rétti fram höndína ok seldi honum goðorðit. Oddr segir: „Svá mun ek virða, sem haft hafir þú þvílíkan sómann, at ærit sé goldit fyrir starfit“. Nú þykkir mjök sinn veg hvárum þeira. Verðr nú ekki af bús umsýslu, og lætr Oddr eigi sem hann viti. Var nú kyrt um hríð, ok heðan af gerist fátt með þeim Oddi ok Óspaki;

er Óspakr heldr ýgr viðskiftis; grunar menn um, at Óspakr mundi hafa ætlat sér goðorðit at hafa, enn eigi Oddi, ef eigi hefði verit kúgat af honum, at hann mætti undan komast. Oddr kveðr hann at engu; mæltust þeir ok ekki við. Þat var einn dag, er Óspakr býr sig til brottferðar; bindr klyfjar sínar ok ferr á burt ok kona hans, ok hitta ekki Odd; fara á Svölustaði ok búa þar. Oddr lætr sem ekki sé í orðit.

6. Þat er at segja um haustit, er menn fóru á fjall af Mel, at mjök skaut í tvau horn um heimtur Odds sem verit hafði. Honum var vant nú fjogurra tiga geldinga, þeira er beztir váru. Er nú leitat um fjöll. Kynlegt þótti mönnum þetta, því at Oddr var fésælli hverjum manni; váru þá ýmsar getur á, hvárt gengit mundu hafa til annara heraða, eða farizt í snænum, eða mundi vera af manna völdum. Nú dofnar yfir um síðir, ok var mart um rætt, hve gegna mundi, enn þó vantar Odd ekki slátrfé. Hann er hljóðr jafnan um vetrinn. Váli frændi hans frétti, hví þat sætti, er hann var svá óglaðr; — „hvárt þykki þér mikit fjárhvarfit? enn eigi ertu mikill borði, ef þik hryggir þat“. Oddr segir: „Eigi hryggir mik þat; hitt þykki mér verra, er ek veit eigi hverr stolit hefir“. Váli segir: „Þykkir þér brýnt fyrir liggja, eða hvar horfir þú á?“ „Ekki er því at leyna“, segir Oddr,

„þar er Óspakr er“. Váli segir: „Ferst nú vinátta ykkur nökkut þaðan er þú settir hann fyrir fé þitt“. Oddr segir: „Þat hefir verit glæræði, enn þó hefir nú betr gefizt“. Váli segir: „Margra manna mál var þat, at þat þótti kynlegt. Enn þá leið er nú“, segir Váli, „at vér vildum, at þú snerir eigi svá skjótt málinu til áfalls honum; er þat helzt við orði manna, at gylfrum gangi vináttan. Nú skulu vit kaupa saman“ segir Váli, „at þú skalt mik ráða láta, enda skal ek víss verða, hvárt hann hefir stolit sauðum eða eigi“. Oddr segir: „Hversu máttu þat vita?“ Váli segir: „Ek á at heimta varning víða, ok mun ek fara um heraðit ok sækja heim Óspak“, segir hann. Oddr segir: „Far þú sem þér líkar, ok er þetta ekki svá margra at gera, enn meiri ván, at eigi verði góð ráðin“. Nú kaupa þeir þessu saman. Býst Váli nú til ferðar út um heruð, Vatnsdal ok Laugadal, ok þykkir öllum mikit veitt í hans kvámu. Hann kemr á einu kveldi til Óspaks ok tekr hann vel við honum. Óspakr er allkátr. Váli ferr þaðan um daginn. Óspakr leiðir hann ór garði, ok spyrr at Oddi ok hans ráði. Váli kvað gott hans ráð. Óspakr lét vel yfir Oddi, ok kvað hann mikinn rausnarmann vera — „eða hversu er þat, er hann fyrir sköðum orðinn í vetr?“ Váli kvað svá vera. „Hverjar getur eru þar á?“ segir Óspakr, „Oddr

er þó fésæll maðr vanr at vera". Váli segir: „Nökkut er þat á ýmsum tungum; sumir ætla, at í foruð muni hafa gengit, sumir ætla, at reknir munu hafa verit til annarra heraða, enn sumir ætla af mannavöldum muni vera". „Mikit er orðit bragðit", segir Óspakr. „Já", segir Váli, „mikit er ok ilt, enn margar eru getur á um þetta mál". „Þat er ván", segir Óspakr. „Á þá leið er", segir Váli, „er þó höfum vit um þetta rætt, þá er því ekki at leyna, at þat vilja sumir menn ekki kalla óván, at nökkut muni af þínum völdum. Minnast menn á þat alt saman, er þit Oddr skilduð stutt, ok þat, er hvarfit varð litlu síðar". Óspakr segir: „Eigi varði mik, at þú mundir þetta mæla, ok ef eigi værum við svá miklir vinir, þá munda ek þessa máls sárlega hefna". Váli segir: „Eigi þarftu þessa at dylja, Óspakr, því at meiri ván er at eigi beri af þér, fyrir því at ek hefi sét yfir ráð þitt, ok kann ek þat at sjá, at miklu hefir þú meiri tilbrigði um atföng enn líklegt er". „Eigi mun at því gefast", segir Óspakr, „ok eigi veit ek hvat fjándskapar menn várir munu tala, er slíkt tala vinir várir". „Já", segir Váli, „þetta er ekki af fjándskap mælt af minni hendi, fyrir því at ek hefi við þik einn talat nú; er þú gerir sem ek vil ok gengr við, þá mun þér eigi þungt falla, fyrir því at ek mun setja ráð til þessa. Ek hefi selt varning minn víða um herað, ok

mun ek segja at þér hafið við tekit ok keypt með slátrfé, ok mun þat engi maðr gruna, ok svá mun ek til haga, at þér skal engi svívirðing at verða, ef þú hlýðir ráðum mínum". Óspakr kveðst eigi mundu við ganga. „Þá mun fara verr", segir Váli, ok skiljast þeir. Ferr Váli heim. Oddr spyrr, hvers hann varð af víss. Enn Váli varð fár um. „Já", sagði Oddr; „nú þarf eigi við at dyljast; mundir þú dylja, ef föng væri á, ok veit ek þat, at Óspakr hefir stolit". Ok er nú kyrt um vetrinn. Ok er várar ok stefnudagar kómu, þá ferr Oddr með hinn tuttuganda mann, unz hann kemr skamt frá bæ þeim er Óspakr býr á. Þá mælti Váli: „Nú skulu þér Oddr hér láta niðrtaka hesta yðra ok æja. Enn ek mun til húss ríða ok hitta Óspak, ok vita, ef hann vill sættast. Þarf þá eigi málit fram at hafa, ok virðir þú til þess fornt vinfengi yðart". „Ekki veit ek, hversu skylt þetta er", segir Oddr. Váli ferr þegar ok kemr á Svölustaði. Þar var ekki manna úti. Opnar stóðu dyrnar, ok gengr Váli inn o var myrkt í anddyrinu; finnr eigi fyrr enn maðr hleypr at honum ok rekr öxi milli herða honum. Þat var Óspakr. Váli mælti: „Þú ert ógæfumaðr mikill; veitir mér áverka saklausum manni; far í burt ok forða þér; hér stendr þé bani fyrir, ef þú biðr hér. Oddr er skamt frá garði ok vill drepa þik; forða þér ok send konu

þína á fund Odds, ok segi hon honum, at vit séim menn sáttir; sé ek farinn at fjárreiðum mínum út um heruð“. Þá mælti Óspakr: „Þetta hefir it versta verk orðit; Oddi hafði ek þetta ætlat“. Enn þó sendi hann konu sína til fundar við Odd, ok sagði hon honum þá Vála ok Óspak menn sátta, ok þat at Óspakr hafði gengit við málinu ok lagit alt á hans vald,— „ok bað at þú skyldir aftr hverfa“. Oddr gerir svá, ok ríðr heim á Mel, ok trúir þessu sem honum var sagt. Annan dag eftir sá þeir at menn mjök margir fóru þar at garði á Mel. Gengr Oddr út í mót þeim ok sér hvers efni í eru; þar fóru menn með lík Vála.

7. Nú kemr upp alt málit, ok verðr Oddr varr við; hann unir við svá illa at stóru bar; hefir setit hjá garði, enn fóstbróðir hans drepinn; liggr hann undir ámæli af mörgum manni. Óspakr er horfinn ok spyrst ekki til hans. Oddr býr málit til þings ok kvaddi heiman níu búa. Enn þat var tíðenda, at búinn einn andast ór kvöðinni; enn Oddr kveðr annan í staðinn. Fara nú síðan til þings, ok er sú virðing manna á, sem ærin nauðsyn heldi honum til at halda fram máli eftir fóstbróður sinn. Oddr tjaldar búð sína, ok hefir mart manna með sér. Líðr fram at dómum. Gengr Oddr at dómi ok hefir fram málit, ok er hann býðr til varna, þá sátu þeir skamt í frá með flokka sína Styrmir ok Þórar-

inn. Þá mælti Styrmir til Þórarins: „Heyrir þú nú hvat fram ferr um málit Óspaks?“ „Heyri ek“, segir hann. „Já“, segir hann Styrmir, „viltu nökkur svör veita fyrir Óspak?“. „Nei“, segir Þórarinn, „engu mun ek mér þar af skifta, ok er Oddi várkunn ok full nauðsyn at mæla eftir slíkan mann. Enn ek hygg Óspak eigi góðan mann“. „Já“, segir Styrmir, „eigi er maðrinn góðr, enn þó er yðr enn nökkur vandi á við hann“. „Já“, segir Þórarinn, „ekki hirði ek um þat“. Styrmir segir: „Á hitt máttu líta, at várt vandræði mun verða, ef hann verðr sekr, ok er þetta bótamál, því at báðir megum vit sjá vörn í málinu, at hann hefir rangt til búit ok kvatt þar búa heiman ór heraði í stað þess er andaðist, enn hann átti þat á þingi at gera, ok eru spjöll á málinu“. Þórarinn segir: „Fyrir löngu sá ek þat, enn svá mikil þykki mér nauðsyn á um málit Odds, at ek veit eigi, hvárt ek nenni at vera í mót honum“. Styrmir segir: „Til þín þykki mér mest koma málit, ok svívirðing er þér í þessu, ef þú sér brýna vörn, enn fram sé haft málit. Ok er þat mála sannast, at eigi skiftir, þótt Oddr viti at fleiri eru enn nökkurs verðir norðr þar enn hann einn. Treðr hann oss undir fótum ok vára menn, ok er hans eins getit. Dregr hann af því þingmenn sína ok sitr yfir metorðum várum“ — ok sprettr upp ok gengr at

dómum ok mælti: „Hér eru þeir menn, er svara munu málinu fyrir Óspak, ok hefir þú rangt til búit ok eru spjöll á máli. Eru nú tveir kostir til; annathvárt at þú látir lokna niðr málit, þar sem nú er komit, eða vér munum hafa fram vörnina ok njóta þess er vér kunnum nökkut heldr í lögmálinu“, — ok segir honum hver á váru spjöllin. Oddr verðr nú fár um, ok þykkir nú í óvæn efni komit, ok gengr á burt ok heim til búðar, ok í búðasundunum gengr maðr einn í mót þeim, gamall ok hrumr, ok hafði kápu svarta ok ein ermr á, bugstaf í hendi ok broddr í; hafði síða hettuna, ok rak undan skygnur, stappaði niðr stafnum ok fór heldr bjúgr. Þar var kominn Ófeigr karl faðir hans. Þá mælti Ófeigr: „Snemma gangi þér frá dómum“, sagði hann, „ok er yðr eigi einn hlutr vel gefinn, at svá er alt snarlegt og snöfurlegt um yðr, eða er hann sekr Óspakr?“ „Nei“, sagði Oddr, „eigi er hann sekr“. Ófeigr mælti: „Eigi er þat höfðinglegt“ at ginna mik gamlan, eða hví mundi hann eigi sekr? var hann eigi sannr at sökinni?“ „Sannr víst“, segir Oddr. „Hvat er þá?“ segir Ófeigr, „ek hugða at hann mætti bíta sökin, eða var hann eigi banamaðr Vála?“ „Engi mælir því í mót“, sagði Oddr. Ófeigr mælti: „Hví er hann þá eigi sekr?“ Oddr svarar: „Vörn fanst í málinu, ok fell niðr“. Ófeigr mælti: „Hví mundi

vörn finnast í máli svá auðigs manns?“ „Þat kölluðu þeir at rangt væri heiman búit“, segir Oddr. „Eigi mun þat vera, er þú fórt með málit“, sagði Ófeigr, „enn vera kann at þér sé meir lagit til handa farar ok fésnuðr enn lögkæni, ok hefnir þér dul þín, er þú þóttist þér einn ærinn, ok leitaðir ekki eftir við aðra menn. Vissa ek, at þú hafðir rangt tilbúit málit, enn þú þóttist ofgóðr mik at spyrja, enn ek vissa at þú mundir óvirðing af hljóta. Hefir þú hvern mann annan meira virt enn mik“. Oddr segir: „Nú mun þér at óskum ganga“. Ófeigr spyrr: „Hversu mundi ef ek vilda nökkut enn at gera með þér? Muni þér spara fét, ef nökkut vildi leiðréttast?“ Hann segir: „Ekki munda ek féit þar til spara, ef ek fenga eigi slíka svívirðing af sem áhorfist. Enn kynlegt þykki mér, ef þú leiðréttir, því at af þér hefi ek aldregi gagn fengit“. Ófeigr segir: „Til máttu hætta, ef þú vilt, um nökkut fét; næsta sperða ek þik ekki til at fá svá mikla óvirðing af sem áhorfist, eða hvar var þá komit málinu, er þú skildist við?“ Hann segir honum, at — „vörnin fór eigi fram, er vér gengum burt frá dóminum“. Ófeigr segir: „Þat dugir þá helzt at, er þú gerðir óvitandi, ok sú ein var hjálp í málinu“. Nú gengr Oddr heim til búðar, enn Ófeigr ferr upp til dómanna ok gengr hjá dóminum Norðlendinga, ok spyrr hvat þar færi fram, enn honum var sagt, at sum

mál váru dæmd, sum búin til reifingar. Ófeigr segir: „Munu þér leyfa mér at ganga í dóminn?“ Þat var honum veitt, ok settist hann niðr ok mælti: „Hvat ferr fram um málit Odds? Hvárt er Óspakr sekr?“ Þeir svöruðu ok sögðu at hann var eigi sekr. Ófeigr spurði: „Hví gegnir þat?“ Þóttu eigi sakir til vera; drap hann eigi Vála, enn stal áðr?“ Þeir svöruðu: „Engi þrætir þess, ok eigi er af því svá orðit, at mönnum þykki þannig betr, heldr váru spjöll á málinu, ok var rangt tilbúit“. Ófeigr segir: „Hvat spjöllum var þat er meira er vert enn sakir þessar? Hvárt hafi þér unnit eiðana?“ Þeir sögðu at unnir væri. „Svá mun vera, eða hversu unnu þér eiðana? Eigi svána: 'at ek vinn eið at bók, sem ek veit réttast ok sannast ok helzt at lögum?' Svá munu þér mælt hafa. Eða hvat er sannara eða réttara, enn dæma enn versta mann útlaga, ok án allri björg, þann er til þess hefir gert. Enn — 'helzt at lögum', svá munu þér mælt hafa. Þat bagir helzt nökkut við. Enn hyggið at, hvárt meira er vert, þetta eitt orðit, er at fellr eiðstafnum, eða hin tvau. Enn svá mundi mér sýnast, sem ráðlegra væri, að taka þann kostinn, er bæði væri at vel sæmdi fyrir guði ok mönnum. Enn þá er þat sýnzt, ef þér gerið svá, at vinna þá eiðana, er góðir eru, ok dæma þar eftir þeim áfallið, er til þess hefir gert.

Enn þat er ábyrgð, at dæma þá eigi útlæga, er dæmingar eru verðir, ok munu menn þat vel ræma fyrir yðr. Vil ek gefa hverjum yðrum eyri silfrs, er í dómi sitr, enn hálfa mörk þeim er reifir, fyrir því at slík eru mest nauðsynjamál, at eigi gangi illmenni þau yfir, er drepit hafa saklausa menn ok sannreynd eru at þjófskap. Enn þótt hér verði nökkur umræða, þá mun ek fyrir því sitja". Svá fær hann um talat, at þeir heita honum at dæma málit, ef Oddr kemr til. Nú er eftir Oddi sent ok kemr hann til dómsins, enn þá váru flokkar á burt farnir ok heim til búða, ok grunaði engan mann um þetta. Þeir halda málinu fram, ok gera Óspak sekan, ok fara heim til búða, ok líðr af nóttin. Ok um morgininn ganga þeir til lögbergs, ok stendr Oddr upp ok mælti: „Hér varð maðr sekr í nótt, er Óspakr heitir, í Norðlendingadómi, um víg Vála. Enn þat er at segja til sektar marka hans, at hann er mikill vexti ok karlmannlegr; hann hefir brúnt hár ok stór bein í andliti, svartar brýnn, miklar hendr, digra leggi, ok allr hans vöxtr er afburðar mikill, ok er maðr hinn glæpamannlegsti.

8. Nú þykkir mönnum undarlega skipazt hafa. Tekr hann til orða Styrmir ok mælti: „Heyrir þú, Þórarinn, hvat mælt er?" Hann segir: „Heyri ek". Styrmir segir: „Nú erum vér við brögð komnir, ok hafa hér nökkurir snotrir

menn um vélt með honum". „Svá er þat", segir Þórarinn, „ok er þó nökkur í eið hjálpin". „Hver er sú?" segir hann Styrmir. Þórarinn segir: „Þeir hafa borit fé í dóm, ok er þat sök við þá er gert hafa ok til hafa fengit". Styrmir segir: „Þá er vænt um, ef vér skulum réttast". „Þat mun ekki svá brátt; líða munu þessir tólf mánuðir áðr. Er nú ráð at hitta vini sína ok frændr ok ganga heim til búða". Ok heimtast á hjal þessir menn: þar var einn Styrmir, annarr Þórarinn, þriði Hermundr, fjórði Járnskeggi frá Þverá, son Einars Eyjólfssonar, fimti Skeggbroddi austan ór Vápnafirði, sétti Gellir Þorkelsson frá Helgafelli, sjaundi Egill frá Borg Skúlason, átti Þorgeirr Halldóruson ór Laugardal. Þessir átta menn ganga á tal, ok váru tengdir allra á milli, frændsemi eða mægðir. Þeir gera nú ráð sitt með fortölum ok áeggjan þeira Styrmis ok Þórarins, ok sögu þeiri, er þeir létu at eigi væri sýnt, at sú févánin mundi fyrir, er jafnmikil mundi vera, sem komast að auðnum Odds. Þeir váru sumir í því máli, er félitlir váru, ok þóttust þurfa fjárins; sumir þeir er þó vildu féit, þótt mikit ætti áðr, enn þótti sökin brýn, er fé Odds hefir til farit. Lúka svá málinu, at þeir ganga í band höfðingjarnir, at veitast svá at, (at) hér skyldi fyrir koma annathvárt sektir eða sjálfdæmi. Þessu er leynt á því þingi,

ok fara menn heim af þingi, ok hefir Oddr af virðing málunum ok líða misserin.

9. Nú ríðr Oddr oft til laugar ok hittir föður sinn, ok batnar frændsemin með þeim. Ok um várit eitt sinn, er þeir feðgar fundust, mælti Ófeigr: „Hvat hefir þú tíðenda spurt, Oddr?“ Hann svarar: „Ekki hefi ek frétt“. „Spurt hefi ek“, segir Ófeigr, „at þeir Styrmir ok Þórarinn safna liði, ok ætla hingat stefnuför á hendr þér um þat, er fé þitt fór í dóm fyrra sumar“. Oddr segir: „Ekki þykkir mér ofrefli at ganga í mót þeim báðum“. Ófeigr svarar: „Meira mun þér á þykkja liggja; margir eru í málinu vafðir með þeim“ — ok nefndi mennina. Oddr þagnaði. Ófeigr spurði: „Hvert er nú ráðit til?“ Oddr segir: „Fara til þings ok krefja höfðingja liðs ok gefa þeim fé til“. Ófeigr svarar: „Ekki sýnist mér þat ráð; mun þar engi til verða, at veita þér í mót þessum höfðingjum, ok engi hefir ok föng til; sýnist mér ráð til annat, at þú búir skip þitt; þat er þér vel hent; búst um þingit ok halt í burt; leita til annarra landa, enn þat máttu, at láta koma í hendr mér fé nökkut, ef þér þykkir þat eigi verr komit enn hitt er þeir taka“. Oddr segir: „Ek ætla at þú munt við taka nökkuru fé; nú ætla ek þat skára, at þú hafir“. Þeir skilja nú. Fara þeir stefnuför Styrmir ok Þórarinn, ok verðr þar engi saga um. Fóru

mál þau til alþingis. Oddr býr sik til utanfarar, enn þeir ríða norðan höfðingjarnir, ok er Ófeigr í þingför með Styrmi ok Þórarni. Þeir Hermundr hittast nú með flokka sína á Bláskógaheiði, ok þar koma til móts við þá Egill ok Gellir; fara svá suðr um heiðina. Þeir ríða austan ór Fjörðum, ok hittast þeir Skeggbroddi ok Járnskeggi ok Þorgeirr Halldóruson við Reyðarmúla. Hittast nú allir flokkarnir á völlum fyrir ofan búðir, ok ríða þeir allir saman á þingit, ok er hér nú mjök tíðrætt um mál þessi. Hyggja nú allir, at Oddr mun vera fyrir lagðr, er allir höfðingjar þeysast á hendr honum, ok hörmuðu þat margir, er Oddr var svá fyrir lagðr. Einn dag um þingit, er á leið, gengr Ófeigr frá búð ok kemr til Mýramanna búðar, ok var hann Egill úti í virkinu ok talar við mann einn. Ófeigr beið þess. Ok er hann vill snúa inn Egill í búðina, tekr Ófeigr í skikkju hans ok mælti: „Heill þú, Egill". Hann tók kveðju hans. „Ek vil at þú settist niðr ok ræðumst við". Egill segir: „Ekki þurfum við at ræðast við, þú munt tala vilja málit Odds sonar þíns; enn þú þarft ekki við mik um þat at ræða; miklu er þat fargat meir áðr, ok eru þar aðrir meiri fyrir því enn ek, þeir Hermundr ok Styrmir". Ófeigr segir: „Mart sé ek mér annat til skemtanar ok tals enn ræða um málit Odds; þykki mér gott at tala við þik". Eg-

ill segir: „Eigi skal synja þér tals“ — ok settist niðr. Ófeigr mælti: „Ertu búmaðr, Egill?“ „Svá er“, segir hann. „Býr þú á Borg í Borgarfirði?“ segir Ófeigr. „Þar bý ek“, segir Egill. Ófeigr mælti: „Vel er þér farit, at frásögn“, segir Ófeigr, „at þú sért mikilmenni ok garpr ok góðr af fénu, enn mæla þat sumir menn, at vit séum nökkut skaplíkir, hvárrtveggi maðr ekki fémikill, enn þykkir gott at veita vinum sínum“. Egill mælti: „Vel þætti mér, at ek væra þér líkr, enn þar sem þú ræðir, at ek sé ekki fémikill, þar hyggjum vér nú brátt til annars, eða hve fémikill maðr er Oddr? þú munt gerla vita“. Ófeigr segir: „Sagðir þú at vit þyrftum ekki þar um at ræða, enn kunnigt er mér um fé hans, ok eigi mun þar meira frá sagt enn er, eða er þér nökkur forvitni á, hve mikit þú munt hljóta af fénu?“ Egill segir: „Þar er mér allmikil forvitni á, ok ertu góðr karl“. „Þat ætla ek“, segir Ófeigr, „at þú munt hljóta enn sextánda hlut ór Mels landi“. Egill mælti: „Ekki þykki mér hann þá svá auðigr sem þú sagðir“. Ófeigr segir: „Ekki er þat, aldregi skortir hann auð; þetta muntu af hljóta fénu; hafið þér eigi svá mælt, at þér skyldið hafa helming fjárins, er þér bjugguð málit til, enn fjórðungsmenn hálft, er sektarfé eigu taka at lögum. Þá telst mér sem þú munir eiga enn sextánda hlut í Melslandi, ef þér eruð átta.

Eða var þér þess ván, at Oddr muni sitja fyrir gemsi yðru, er þér farið af þingi? Hann mun nú vera í hafi með alt sitt, nema landit er eftir, ok væntir mik, at knörrinn skríði eigi at síðr undir honum, þótt þér hafið með meirum fádæmum at farit, enn dæmi sýnist til. Gat hann þess, ef hann kæmi á Borgarfjörð, at eigi væri all-löng sævargata til Borgar, ok hann mundi hitta bæ þinn; svá ok, ef hann kæmi á Breiðafjörð, at hann mundi finna bæinn Gellis at Helgafelli, ok ef hann kemr norðr, at honum kom í hug, at eigi væri langt til Þverár, ef hann kæmi í Eyjafjörð, ok ef hann kæmi í Vápnafjörð, kvaðst hann hitta mundu bæinn at Hofi. Væntir mik, at hann mun vel kominn í öðrum löndum, þótt þér hafið sýnt yðr í ójafnaði; mun yðr fara at hæfilega; þér munuð hafa fé ekki, enn líklegt, at þér munuð hljóta af óvirðing". Egill segir: „Þetta mun vera satt, at Oddr mun hafa ráð fyrir sér, enn sá er einn maðrinn í málinu, er ek ann ens versta hlutarins af, þar sem er Hermundr af Gilsbakka; illa hefir lengi með okkr verit". Ok er þeir talast við, þá lætr hann Ófeigr síga niðr undan kápunni fésjóð, ok rennir hann augum til Egill, ok finnr hann þat Ófeigr, ok kippir hann undir skikkjuna, ok mælti hann þá Ófeigr: „Hví er sem þú verðir utan veggjar við hjalit". Hann segir: „Ekki er þat". „Nei", segir hann Ófeigr,

„þat er og nú eigi vélar; þú sér hvers þér missið í fénu“ — vindr upp sjóðnum, ok hellir silfrinu í kné honum, ok hefir í höndina ok tjár fyrir honum — „ok hér eru nú tvau hundruð silfrs, er ek vil at þú hafir til þess at (þú) gangir eigi í mót málinu, því at þér einum ann ek góðs hlutar af þeim sem hér eigu hlut í. Enn ek veit, at þú ert svá vitr maðr, at þú munt sjá kunna, at þér er betra at þiggja sæmdar hlut, enn hafa alls ekki af sem aðrir munu“. Egill segir: „Þat ætla ek, at þú sért enn versti karl; ætlar þú at ek muna ganga á eiða mína við fégjafir þínar“. Ófeigr segir: „Eigi beiði ek þess, at þú haldir eigi eiða þína; hafið þér eigi svá mælt, at annathvárt skuluð þér fyrir hafa sektir eða sjálfdæmi. Nú mætti svá vera, at svá kæmi málinu Odds, at oss frændum væri þess af unt. at bandamenn tæki sjálfdæmi, ok ef sjálfdæmit verðr yðr selt, enda bæri svá til, at þú verðir um at gera, þá hefir þú þess eigi svarit, hve mikit þú skyldir gera, eða hve lítit. Nú mættir þú svá stilla, at þat væri sómi, er þú gerðir, ok heldr þú þá svardaga þína, enda hefir þú af mér þökkina“. Egill segir: „Allslægr karl ertu; sé ek at svá má vera sem þú segir, enn eigi ber ek þrek til einn at ganga í mót þessum öllum“. Ófeigr segir: „Hversu mun þá, ef ek fæ annan til at koma í málit með þér; viltu þá til ráða?“ Eg-

ill segir: „Nær mun þá fara“. Ófeigr segir: „Láttu svá sem ek eiga allra kost, enn öllum unna ek ills hlutar af nema þér“. Egill segir: „Tveir eru til; annarr Hermundr, hann er mér næst, enn þó mun ek hann eigi til kjósa, enn annarr er Gellir Þorkelsson; hann mun ek til kjósa“. Ófeigr segir: „Þá er vel; nú mun ek hitta hann, enn ek mun segja þér hver skilnaðrinn verðr, enn féit sé hér eftir“. „Láttu svá vera“, segir Egill. Skilja þeir at því. Ófeigr gengr til búðar Gellis ok heimti hann út. Hann var maðr lítillátr. Gengr hann út ok heilsar Ófeigr honum ok kveðst vilja tala við hann. Gellir segir: „Vita þykkjumst ek, at þú munt ræða vilja um málit Odds“. „Já, kvað hann Ófeigr, „mart þykki mér nú skemtilegra at ræða enn um málit Odds; var þat teygilegra enn nú gerist. Er þat gaman mitt helzt, at tala við vitra menn; er mér þat sagt, at þú sért vitr maðr“, segir hann. Gellir segir: „Ek vil eigi synja þér viðtals, Ófeigr“. Setjast þeir þá niðr. Ófeigr mælti: „Hvat er þeira manna vestr þar, er þér þykki vænstir til höfðingja í heruðum?“ Gellir segir: „Þar er gott mannval. Þar tel ek fyrst sonu Snorra goða eða syni Þorgils Arasonar, eða þá Eyrarmenn, syni Steinþórs“. „Já“, sagði Ófeigr, „vel er til sagt, eða hvat er kvenna þeira er þér þykkir beztr kostr í“. Gellir segir: „Þar leikr á hinu sama,

at ek tek þar til dætr Snorra goða eða Þorgils Arasonar, eða Steinþórs. Þær eru konur með virðingu mestri". Ófeigr segir: „Áttu nökkurar dætr? „Á ek", sagði hann. „Eru þær giftar?" „Nei", segir hann. „Hví sætir þat", segir Ófeigr. „Því", kvað hann Gellir, „at eigi hafa þeir menn til orðit, er bæði sé vel ættaðir ok fémiklir ok hefði staðfestur góðar. Enn ek em ekki fémikill maðr þær heiman at gera, — ok mun ek nú eigi ávalt láta spyrjast — hvat er þeira manna norðr þar, er þér þykkja vænstir til höfðingja?" „Já", kvað hann Ófeigr, „þar er gott mannval; þar tek ek fyrst til Einarr Járnskeggjason ok Hall son Styrmis frá Ásgeirsá. Mæla menn þat, at Oddr son minn væri með þeim mönnum at telja, er heldr váru með enum stærum mönnum, ok koma skal nú erendinu, er Oddr bauð ef ek hitta þik, at hann vill biðja Ragneiðar dóttur þinnar, ok eru hér nú fjogur hundruð silfrs, er hann lét at vera skyldi hennar heimanfylgja; hygg at, hverr þér býðr svá annarr, at hann geri sjálfr heiman konuna til handa sér, slíkr maðrinn, ok þat lét hann fylgja, at hann mundi þat aldri forverkum gera meðan þit lifðið báðir". Gellir segir: „Verit mundi þat hafa, at ek munda eigi synja honum konunnar, enn þó enn at svá búnu, þá ætla ek at ekki verði af því, meðan þat mál váfir yfir, sem nú er mjök tíðrætt".

Ófeigr segir: „Getr þú vitleysu þessar, er einskis er verð“. Gellir segir: „Eigi þykki mér ráðit, hvárt at því verðr, enn ekki hefi ek þessa svá fúss verit; meir hefi ek gert at bæn ok vilja annarra“. Ófeigr segir: „Várkunn er á við þik, er þú ert félítill, at þú ætlir þér til hægenda fjárupptökuna“. „Já“, segir hann Gellir, „til þess ætla menn“. Ófeigr segir: „Forvitni mun þér á, hve mikit þú munt af hljóta fénu“. „Mikil forvitni er mér á“, segir Gellir, „ok seg mér“. Ófeigr segir: „Þér átta munuð hljóta hálft Mels land, ok mun eigi til meiri gæða koma, enn meiri ván, at Oddr sé í hafi, ok mun hann vel kominn í öðrum löndum, þótt þér farið með ósóma yðrum“. Gellir segir: „Þá eru brögð í, ok kann vera at satt sé, ok er þat eigi illa í sumu lagi“, segir hann. Ófeigr mælti: „Gat hann þess, at eigi væri örvænt, at hann hitti bæ þinn, ef hann kæmi á Breiðafjörð, ok væri eigi tilgengilegt, er þú kæmir heim“. Gellir segir: „Ekki uggi ek þat“, segir hann. Ófeigr segir: „Nú máttu sjá, hversu þessu máli er komit, at þetta horfir eigi til virðingar né fjár, enn í öðru lagi þetta, sem ek hefi rætt málit Odds; vilda ek þú tækir við fénu ok litir á málit ok sæir, hversu ólíkr hlutrinn er þinn eða þeira annarra, er í eru málinu; er ok at segja þér, at aldri verðr þér féfátt, meðan þit lifið báðir, enn eiga enn

virðulegsta máginn, enn leggja ekki til sjálfr", segir hann. Gellir segir: „Sannlegt er þat er þú segir, ok sé ek, at eigi mun fjarri því ganga sem þú mælir, enn aldri hefi ek at því kendr verit, at vera svikari. Hefi ek svarit eiða bandamönnum, at hér skal ekki fyrir koma nema sektir eða sjálfdæmi", kvað hann. Ófeigr segir: „Eigi beiði ek þess, at þú haldir eigi eiða þína, enn verða má svá, at undir þik komi málit, ok hefðim vér frændr þat at ráði, at taka þann kostinn, at selja yðr sjálfdæmi, ok vera má svá, at eigi sé þér svá bölfengnir, at láta oss eigi því ná, at gjalda féin upp, ok verði maðrinn eigi sekr. Enn ef svá verðr, ok komi undir þik málit, þá máttu eigi gera ósóma, ok heldr þú þá eiðana, enn sýnir drengskap, ok hefir þá þetta féit ok gerir sóma til dóttur þinnar". Gellir segir: „Vitr maðr ertu, enn eigi hefi ek föng á at ganga einn í mót þeim öllum, er í eru málinu, þótt mér væri hugr á". Ófeigr segir: „Hversu mundi, ef ek kæma öðrum manni í málit?" „Þá mun nær liggja", segir Gellir. „Hvern kýs þú til?" segir Ófeigr, „láttu sem ek eiga allra völ". „Egil munda ek helzt til kjósa". Ófeigr segir: „Þat er mikit, er þú kýs þann manninn til, er verstr er í máli þessu, ok eigi hirðir hvat til fjárins vinnr, enn er hann svá vitr, at skilja mun hann, at þat er ráðlegra, at hafa nökkurn sóma enn engan".

Gellir segir: „Til mun ek ráða, ef þú kemr honum í málit“, kvað hann. Ófeigr segir: „Nú mun ek ganga í burt ok hitta Egil, ok ef ek fæ af honum, þá skuluð þit talast við um málit hjá kirkju. Flokkar ykkrir standast nær; mun ok engum undarlegt þykkja, þótt ykkr sé tíðrætt; gerið þá ráð með ykkr“. Nú skiljast þeir ok hittir hann Egil, ok ferr þetta mál svá sem Ófeigr stefndi til. Annan dag eftir gekk Ófeigr yfir brú ok hittir frændr sína Skarðamenn, ok biðr at þeir gangi með honum til lögbergs, ok svá gera þeir. Ok er menn höfðu mælt málum sínum, þá stendr Ófeigr upp ok mælti: „Ekki hefi ek mart rætt um málit Oddssonar míns, enn nú vil ek leita eftir, ef nökkut skal sættum koma fyrir“. Hermundr segir: „Alls ekki skal á sættast“, segir hann. Ófeigr mælti: „Þá er stutt um, enn hvárt skulu frændurnir kost eiga at kjósa um, hvárt fyrir skulu koma sektir eða sjálfdæmi“. Hermundr segir: „Þess skuluð þér kost eiga, því at þat eitt mun sjálfdæmit, er eigi mun undir, hvárt er eða sektirnar“. Ófeigr segir: „Hvárt skulu frændr þá eiga kost at kjósa af yðru liði þá er þeir vilja, eða skuluð þér allir gera, þótt þat sé ótíðara“. Hermundr segir: „Þess skuluð þér kost eiga, at kjósa til þá er þér vilið; eigi þykkir oss undir, hvárir eru af váru liði“. Ófeigr segir: „Þá er hóf á, ok mun þat várt

ráð hęldr, at kjósa at hann sé eigi sekr gerr, ok munu menn verða til handsala, þeir sem þér vilið. Enn þér handsalit niðrfall at sökum, enn ek mun kjósa menn af yðru liði, þá er mér sýnist, einn eða tvá, eða fleiri". Hermundr segir: „Láttu svá vera". Þórarinn spaki segir: „Játum því einu í dag, er vér iðrumst eigi á morgin". Hermundr segir: „Þessu munu vér játa". „Göngum nú til handsala", segir Ófeigr, ok svá var gert, ok handsöluðu þeir niðrfall at sökum, enn hann fésátt slíka sem þeir vildu gert hafa, er hann keri til, ok nú mælti Ófeigr: „Göngum nú upp á völlu, ok mun ek þar til kjósa þá er mér sýnist". Þeir gera svá. Drífr upp þangat á völluna mikill mannfjöldi. Þeir fóru báðir saman, Gellir ok Egill, með flokka sína, ok kómu upp á völlu. Þá mælti Ófeigr: „Setist þér nú niðr, bandamenn í hring, ok mun ek ganga fyrir yðr ok kjósa þá til míns máls er mér sýnist". Ok þeir gera svá. Hann gengr at Styrmi, ok lyftir aftr kápuhettinum á herðarnar, ok stóð á knjám ok mælti: „Öllum mun þat líklegt þykkja, at ek muna þik til kjósa til míns máls, er ek em þinn þingmaðr, ok gefit þér góðar gjafir, ok væri þat líklegt, at því máli mundi þykkja vel komit, er þú gerðir, enn engi hefir þó jafnæstr at farit ok öllum upphöfum valdit um þetta mál at þat felli þyngra enn léttara. Oddi syni mínum, ok

kýs ek þik frá. Þar sitr þú, Þórarinn, ok er eigi þat þar at, at þér sé vitfátt at gera um málit, enn alt vit þitt hefir þú til þess lagt, at þetta mál felli þyngra enn áðr Oddi syni mínum, ok kýs ek þik frá. Þá sitr þú, Hermundr, höfðingi mikill" — hann yppist við mjök ok ætlaði at hann mundi hann til kjósa, — „þat er víst nú", segir Ófeigr, „at þik hefir ekki til haldit nema fégirni ok ranglæti ok ójafnaðr; engi hefir ok jafn-óðr at verit sem þú; skortir þik ok eigi féit, ok hefir þú dregist til fyrir ágirni sakir; nú kýs ek þik frá. Þar sitr þú Járnskeggi; þat er mér sagt, at þú létir bera merki fyrir þér norðr á Vöðla þingi, sem fyrir konungum; nú skil ek eigi, hvar koma mun metnaði þínum, ef þú hefir af þessu virðing, ok kýs ek þik frá, ok verð ek fyrir þínum hlut at sjá, at eigi geysist þú ór virðingunni. Þar sitr þú, Skeggbroddi, hvárt var satt, at Haraldr konungr mælti þat, at (þú) værir bezt til konungs fallinn á Íslandi". Hann segir: „Eigi veit ek þat, mart mælti Haraldr konungr þat til mín, er ek veit eigi, hverr alhugi því fylgdi". Ófeigr segir: „At síðr munda ek því samþykkjast, at þú værir konungr á Íslandi, at eigi skaltu konungr yfir þessu máli, ok kýs ek þik frá. Þar sitr þú Gellir, þú ert kallaðr góðr höfðingi ok réttlátr; þó hefir þér þetta ódrengilega orðit, enn várkunn er á við þik, er þú

ert félítill, ok þat annat, at Skeggbroddi vinr þinn hefir komit í málit, ok nú þótt mér sé lítit um allra mál, þá mun nú verða at atsnúa nökkurum. Nú kýs ek ekki þik til, enda ekki frá. Þar sitr þú Þorgeirr; skamma dvöl mun ek hér eiga fyrir því at þú hefir aldregi um þat mál gert, er nökkut er undir, af því at þú hefir ekki vit til". — Nú litast hann um er hann kemr fyrir Egil, ok þokar kápuhettinum ok mælti: „Þat ætla ek, at mér verði vargsins dæmi: þeir finnast eigi fyrr enn þeir hafa etizt, ok þeir koma at halanum. Svá er mér ok gengit fyrir marga göfga menn hér nú, ok kerit frá mínu máli, enn nú er sá einn eftir, er öllum er kunnigt, at eigi hirðir hvat til fjárins vinnr, sem Egill er; verðr nú annathvárt at ganga aftr ok kjósa þá til er áðr eru frákosnir, eða kjósa þik til, er öllum er kunnigt, at eigi mun vel gefast. Nú ætla ek þó ráð, at kjósa þik til". Hann spratt upp ok mælti: „Þat er mjök oft, at þangat vill virðingin, þótt aðrir unni oss eigi. Göngum Gellir, ok hyggjum at málinu". Þeir gera svá. Egill mælti: „Hvat skulum vit gera? Enn þat ræð ek, at vit gerum lítit, því at ekki mun tjá, ef vit gerum allmikit". „Þó mun fjándskapr á liggja, segir hann Gellir, eða hve mikit skal gera?" Egill segir: „Gerum þrettán aura", kvað hann. Gellir segir: „Eigi em ek fúss at segja upp

sættina". Egill segir: „Hvárt viltu segja upp gerðina eða sitja fyrir svörum?" „Nei", kvað hann Gellir, „heldr vil ek segja upp sættina, enn þú sit fyrir svörunum". Ganga (þeir) at fram þar er þeir sátu. Hermundr stóð upp ok mælti: „Hlýðum til ósómans". Þá mælti Gellir: „Þat er gerð okkur Egils, á hendr Oddi, at vit gerum þrettán aura". Hermundr segir: „Hvárt skildist mér rétt, at þú gerðir þrettán aura". „Nei", segir Egill, „eigi var þat nú at þú sætir á hlustinni er þú stóðt upp, þrettán aura þeirra er engum óvesalla manna væri viðtækir eða í gjöld mælt, baugabrot og harkagripir". Þá segir Hermundr: „Sviknir erum vér nú". Egill segir: „Telst þú svikinn". „Já", segir hann, „svikinn teljumst ek, ok hefir þú svikit mik, svikarinn". Egill segir: „Þat geri ek svá at mér þykki bezt, at svíkja þann er engum trúir; þú trúir engum manni; eigi trúir þú vinum þínum né frændum, börnum né konum, ok eigi trúir þú sjálfum þér. Því trúir þú eigi þér, at þú fórt í þoku svá mikilli at fela fé, at eigi veiztu heldr enn aðrir hvar þat er nú komit. Enn þótt þér ljái nú annarshugar, ok vilir þú nú féit hafa, þá muntu nú eigi finna". Hermundr svarar: „Þetta er lygi þín sem mörg önnur; þú lýgr ávalt. Fyrra vetr bauð ek þér ór hrakbúinu ok yðr sjau saman; váruð þér þá á Gilsbakka, ok er þú

komt heim, þá sagðir þú þat, at þar væri farnir þrír tigir klaka hesta ok etnir allir". Egill segir: „Enginn mun meira segja frá vanhöldum þínum enn verit hefir, enn eitt ætla ek, at annathvárt hafi etnir verit fáir eða engir. Hermundr segir: „Eigi skulum vit báðir á þingi annat sumar". Egill segir: „Nú mun ek þat mæla, er ek ætlaða, at frestast mundi at þú lykir heill munni í sundr; þat var snemma spáð, at ek munda verða allra manna elztr; mun þat við bera, ef vit erum eigi báðir á þingi, at þú munt fara allr í tröllendr. Þá mælti Styrmir: „Þat er sem ván er, at oss gefist illa at taka hinn versta manninn til samlags með oss; hann er allra manna verstr hér á landi, ok er þat öllum kunnigt". Egill segir: „Þess betr er þú kallar mik verra mann, því at þat vitu menn, at þú hefir tekit mik til jafnaðarmanns þér. Nú munu vera nökkur stór klæki at þér, þau er aðrir munu eigi vita, er þér þótti þess af vert sjálfum, at taka enn versta manninn þér til jafnaðar, enn þat er ekki enn svá líkt í sumu lagi. Þú ert matgæðingr mikill ok áttu kana þann er matsæll heitir; aldregi koma svá margir göfgir menn til þín, at þat viti, hvat í honum býr, nema þú einn, enda er þat kunnigt öðrum mönnum, at þú rennr þegar er svartleggjan kemr á loft, enn ek þori at veita vinum mínum lið,

enn eigi er þat all-ólíkt, at hvárrtveggi okkarr gerir vistina illa. Þá vill Þórarinn upp standa, maðrinn feitr mjök ok þungr á sér, ok studdi höndum á kné sér. Þá mælti Egill: „Seztu niðr, Þórarinn, því mun ek þér svara, at allr þingheimr mun hlæja at þér“. Hann settist niðr. Þá mælti Egill: „Nú gerðir þú vitrlega, sem þú ert vanr; mér þykkir ekki til koma at sveinar hlæi at þér, þótt þú sitir mjótt við eld eða gnúir ölnboga þína“. Þá segir Þorgeirr: „Heimsklega er gert at gera þrettán aura“. Þá segir Egill: „Enn ek hugða at þér mundi þykkja vel gert. Mantu þat eigi þú vart lostinn austr á Árness leið; laust þik hestasveinn nökkurr ok kómu upp þrettán kúlur í höfði þér, ok þáttu lambá fyrir kúlu hverja“. Þá mælti Skeggbroddi: „Járnskeggi“, sagði hann, „göngum frá ok skiftum ekki orðum við hann“. Ok gengu þeir braut, ok því næst allir þeir, enn fé þat lá eftir, ok vill engi hafa, ok gerist fjándskapr í milli þeirra, ok lýkr þar þinginu.

9. Ófeigr ríðr norðr ok kemr hann á fund Odds sonar síns. Var hann þá albúinn. Hann spyrr, hversu málit hefði farit. „Ek selda þeim sjálfdæmi“, segir Ófeigr. Oddr segir: „Lúk þú manna armastr máli“, segir hann. Ófeigr segir: „Eigi skaltu svá skjótt dæma frændi“— segir honum nú alt málit. „Eigi mátti mér í

hug koma, at svá skyldi fylgja mega þessu máli, ok þykkjumst ek þér eiga bezt at launa“, segir hann. Ófeigr segir: „Brúðlaup ykkart skal vera at sex vikum hér á Mel“. Oddr segir: „Þetta er svá ráðit, at ek vilda helzt mér kjósa, enn þó mun ek halda fram ferðinni ok vita, hve farsæll ek vera eða hvárt ek kem aftr at ákveðinni stundu“. Ófeigr segir: „Ekki kann ek þess at letja; mikit áttu undir fargæfunni“. Hann tekr nú byr og siglir norðr á Þorgeirsfjörð. Þá tók af byrinn ok lágu þar nökkurar nætr. Þar var fyrir kaupskip. Nú leiðist Oddi þar, ok biðr róa til lands báti ok gengu upp á hátt fjall, ok sér Oddr, at annat er veðrið úti fyrir, ok logn var á firðinum. Oddr biðr þá flytja út skipit. Þeir mæltu, kaupmennirnir, at þeim mundi drjúgt verða at róa yfir hafit. Oddr segir: „Svá hæðilegt sem yðr þykkir at vér róum, þá munda ek þat ætla, at hér mundu þér vár bíða“. Þeir taka byr ok sigla til Orkneyja, ok lögðu eigi fyrr segl; váru þar nökkurar vikur; fóru aftr síðan með góðum byr ok lágu þar kaupmennirnir er þeir kómu aftr; sigla norðr ok létta eigi fyrr enn þeir koma í Miðfjörð, ok ferr Oddr heim til bús síns ok býst við veizlu ágætlegri; skortir eigi efnin til. Kemr Gellir þar með dóttur sína, ok þar kom Egill ok fjöldi manna; fór veizlan sem vinir mundu kjósa. Egill var

ekki kátr. Oddr leysir menn þaðan með góðum gjöfum. Þá mælti Ófeigr: „Þat vilda ek, at þú leystir Egil virðulega á burt; honum eigum vér gott at launa“, segir hann. Oddr segir: „Mér lízt sem þú hafir hann áðr af leyst“. Ófeigr segir: „Ekki er svá; ger góðan sóma til hans“. Annan dag eftir mælti Oddr til Egils: „Ek lét reka upp eftir Hrútafirði fjóra tigu geldinga ok yxn tvau; mun þat nú heima fyrir þér, ok skal eigi forverkum gera við þik meðan vit erum uppi. Egill þakkaði honum ok hóf honum upp augu. Gellir olli mjök gjöfum við Egil. Skiljast þeir þar.

**10.** Líðr af vetrinn, ok er vára tekr ferr Hermundr til Hvamms leiðar, ok er hann ætlaði utan, þá segir hann at þeir munu snúa ofan til Borgar ok brenna Egil inni. Ok er þeir koma utan í Valfell, þykkir þeim sem strengr gjalli upp í skörðin, ok því næst kennir Hermundr, at stingi kemr undir höndina ok æðiverkr; verðr nú heim at snúa, ok ferr frá honum liðit; ferr verkrinn um síðuna ok því meira er um sóttina sem meir líðr upp í heraðit ferðinni. Ok er þeir koma á Höggvandastaði, var þar alt þakt af hröfnum, ok er hann kemr heim var hann hafðr í rekkju ok var farit eftir Þórði presti í Reykjaholt Sölvasyni, ok er hann kom at honum mátti hann ekki mæla. Ok er hann kom til hests síns prestrinn, var

sent eftir honum, ok kom hann öðru sinni ok mátti hann ekki mæla við hann. Þá fór prestrinn ofan til gils, ok var þá hleypt eftir honum et þriðja sinn, ok lýtr hann at honum Hermundi, ok heyrir hann at lét í vörrunum: „Fim í gili, fim í gili". Síðan andast hann.

**11.** Þat er sagt at Már hét maðr; hann fekk Svölu ok áttu þau búit. Ölver hét bróðir hans, ok var afglapi. Ok einn morgin, er þau Már ok Svala lágu í rekkju sinni, kom þar inn maðr mikill ok kvað vísu:

**Brák ór slíðrum**
**skalm nýbrýndri**
**þeiri létk Mávi**
**á maga hvátat.**
**Unnak eigi**
**arfa Hildis**
**fagrvaxinnar**
**faðmlags Svölu;**

ok lagði hann í gegnum. Ok er hann vill út, þá hleypr hann upp Ölver ok leggr í gegnum hann knífi miklum. Þat er einn morgin, at menn kómu út á bæ þeim er reift hafði verit málit á hendr Óspaki. Þar váru færð naut tólf til bana. Stóðhross váru ok drepin sjau fyrir Oddi Ófeigssyni. Nú finst Óspakr dauðr hjá helli einum í Línakradal, ok mundlaug hjá, ok var blóðlifr í farit; grandaði honum ok bjargleysi. Oddr var mikill maðr fyrir sér ok

átti son, er Ófeigr hét, ok þaðan átti skamt at telja Snorri Kálfsson ok þeir Miðfirðingar. Ok lýkr hér sögunni.

# Viðauki.

I.

(Útgáfa H. Friðrikssonar bls. 22—23; sbr. bls. 23—24 í þessari útgáfu.

Þat var einn dag, er Ófeigr karl gekk frá búð sinni, ok var áhyggjumikit; sér enga liðveizlumenn sína, en þótti við þungt at etja; sér varla sitt færi einum við slíka höfðingja, en í máli váru engar verndir; ferr hækilbjúgr; hvarflar í milli búðanna, ok reikar á fótum; ferr þannig lengi; kemr um síðir til búðar Egils Skúlasonar. Þar váru þá menn komnir til tals við Egil. Ófeigr veik hjá búðardyrunum, ok beið þar til þess, er mennirnir gengu í brott. Egill fylgdi þeim út; en er hann ætlar inn at ganga, þá snýr Ófeigr fyrir hann, ok kvaddi Egil. Hann leit við honum, ok spurði, hverr hann væri. „Ófeigr heiti ek“, sagði hann. Egill mælti: „Ertu faðir Odds?“ Hann kvað svá vera. „Þá muntu vilja tala um mál hans; enn þat þarf ekki við mik at tala; miklu er því meirr fyrir komit, en ek mega þar neitt til leggja; eru ok aðrir meirr fyrir því máli enn

ek: Styrmir ok Þórarinn; láta þeir mest til sín taka, þó at vér fylgjum þeim at". Ófeigr svarar, ok varð staka á munni:

Fyrr var sæmra
til sonar hugsa.
Gekk ek aldregi
Odds at sinni;
sá hann lítið
til laga, gassi,
þótt fjár hafi
fullar gnóttir.

Ok enn kvað hann:

Þat er nú gömlum
gleði heimdraga,
at spjalla helzt
við spaka drengi.
Muntu eigi mér
máls of synja,
því at virðar þik
vitran kalla.

„Mun ek fá mér annat til skemtanar, enn tala um mál Odds; hefir þat verit rífligra en nú; muntu eigi vilja synja mér máls. Er þat nú helzt gaman karls, at tala við þess háttar menn, ok dvelja svá af stundir". Egill svarar: „Eigi skal varna þér máls".

## II.

(Útgáfa H. Friðrikssonar bls. 24—25; sbr. bls. 25—25 í þessari útgáfu.

„Þat er satt", kvað Egill, „ok ertu góðr karl

ok vitr, ok muntu vita görla um fé Odds". Hann svarar: „Þess vænti ek, at þat sé eigi öðrum kunnigra, en mér, ok kann ek þat at segja þér, at engi segir svá mikit frá, at eigi sé þó meira; en þó hefi ek hugsat um áðr fyrir mér, hvat þú munt af hljóta", ok varð honum vísa á munni:

Satt er at sækir átta
seims ágirni heima
— orð görast auðar njörðum
ómæt — ok ranglæti.
Ynna ek yðr fyrir mönnum
iðja hlátr at láta,
þundum þykkra randa
þeys, ok sæmdarleysis.

„Hratt mundi þat ólíkligt", segir Egill, „ok ertu skáld gott".

III.

(Útgáfa H. Friðrikssonar bls. 34—35; sbr. bls. 84—85 í þessari útgáfu).

„Þar sitr þú, Þorgeirr Halldóruson", segir Ófeigr, „ok er þat sýnt, at þat mál hefir aldregi komit undir þik, er málskifti liggja við; því at þú kant eigi mál at meta, ok hefir eigi vit til, heldr en uxi eða asni, ok kýs ek þik frá". Þá litast Ófeigr um, ok varð staka á munni:

Illt er ýtum
elli at bíða;
tekr hún seggjum frá
sýn ok vizku.

Átta ek næsta völ
nýtra drengja;
nú er úlfshali
einn á króki;

„ok hefir mér farit, sem varginum; þeir etast þar til, er at halanum kemr, ok finna eigi fyrr“.

IV.

Útgáfa H. Friðrikssonar bls. 38—39; sbr. bls. 39 í þessari útgáfu).

Þorgeirr þagnaði; en þeir, Skeggbroddi ok Járnskeggi, vildu engum orðum skifta við Egil. Þá mælti Ófeigr: „Nú vil ek kveða yðr vísu eina, ok hafa þá fleiri at minnum þing þetta ok málalok þessi, er hér eru orðin:

Flestr mun — áms ok austra
ek vátta þat sáttar —
málma runnr um minna
— mik gælir þat — hælast.
Gat ek höfðingjum hringa
hattar land, en sandi
sæt í augun kastað,
úríkr vafit flíkum.

Egill svarar: „Vel máttu hælast um þat, at engi einn maðr mun meirr hafa siglt á veðr jafnmörgum höfðingjum“.

V.

(Útgáfa H. Friðrikssonar bls. 41—43; sbr. bls. 39—41 í þessari útgáfu).

Þetta haust hit sama safnar Hermundr liði,

ok ferr út til Hvammsleiðar, ok ætlar til Borgar, at brenna Egil inni. Ok er þeir koma út með Valfelli, þá heyra þeir, sem strengr gjalli upp í fellit, ok því næst kennir Hermundr sér sóttar ok stinga undir höndina, ok verða þeir at víkja aftr ferðinni, ok elnar honum sóttin. Ok er þeir koma fyrir Þorgautsstaði, þá verðr at hefja hann af baki; er þá farit eftir presti í Síðumúla. Ok er hann kemr, þá mátti Hermundr ekki mæla, ok var prestr þar hjá honum. Ok einn tíma, er prestr lýtr at honum, þá lætr í vörrunum: „Tvau hundruð í gili, tvau hundruð í gili“, ok síðan andast hann, ok lauk svá hans æfi, sem hér er nú sagt. Oddr sitr nú í búi sínu með mikilli rausn, ok unir vel konu sinni. Alla þessa stund spyrst ekki til Óspaks. Sá maðr fekk Svölu, er Már hét, ok var Hildisson, ok réðst til bús á Svölustaði. Bjálfi hét bróðir hans, hálfafglapi, ok rammr at afli. Bergþórr hét maðr, er bjó í Böðvarshólum. Hann hafði reift málit, þá er Óspakr var sekr gerr. Svá bar til eitt kveld í Böðvarshólum, þá er menn sátu við elda, at þar kom maðr ok drap á dyrr, ok bað bónda út ganga. Bóndi verðr þess varr, at Óspakr er þar kominn, ok sagðist eigi mundu út ganga. Óspakr eggjar hann mjök út at ganga, en hann ferr eigi því heldr út, ok bannar öllum mönnút at ganga, ok skilr svá með þeim. En um

morgininn, er konur koma í fjós, þá eru þar særðar níu kýr til bana. Þetta fréttist víða. Ok enn er fram líða stundir, berr svá til, at maðr gengr inn á Svölustöðum, ok í hús þat, er Már hvílir í. Þat var snemma um morgun. Sá maðr gengr at sænginni, ok leggr Má með saxi, svá at þegar gekk á hol. Þetta var Óspakr. Hann kvað vísu:

Brá ek ór slíðrum
skálm nýbrýndri;
þeirri lét ek Mávi
á maga hvatað.
Unna ek eigi
arfa Hildis
fagrvaxinnar
faðmlags Svölu.

Ok í því, er hann snýr til dyranna, hleypr hann upp, Bjálfi, ok rekr á honum tálguknif. Óspakr gengr til þess bæjar, er heitir á *Hörgshóli*, ok lýsir þar víginu; ferr síðan á brott, ok spyrst nú ekki til hans um hríð. Víg Más fréttist víða, ok mæltist illa fyrir. Þat bar til nýlundu, at stóðhross hin beztu, er Oddr átti, fim saman, fundust dauð öll, ok ætluðu menn Óspaki þat verk. Nú er þat langa hríð, at ekki spyrst til Óspaks. Ok um haustið, at menn gengu at geldingum, fundu þeir helli í hömrum nökkurum, ok þar í mann dauðan, ok stóð hjá honum mundlaug full af blóði, ok var þat svá svart sem tjara. Þar var Óspakr, ok hugðu menn,

at sárit mundi hafa grandat honum, þat er Bjálfi veitti honum, enda farit síðan af bjargleysi. Ok lauk svá hans æfi. Ekki er þess getið, at eftirmál yrði um víg Más, né um víg Óspaks. Oddr býr á Mel til elli, ok þótti hinn mesti ágætismaðr. Eru Miðfirðingar frá honum komnir, Snorri Kálfsson, ok mart annat stórmenni. Jafnan síðan hélzt vinátta þeirra feðga með góðri frændsemi. Ok lýkr þar þessari sögu.



## Vísnaskýringar.

Vísa Óspaks Glúmssonar „Brák ór sliðrum“ þarf engar skýringar við.

Í stað orðsins *hvatað* í útg. Halld. Friðrikssonar hefi eg sett *hvátat*, sem eflaust er rétt, því í Konungsbók stendr „huotad“, sem bersýnilega er í staðinn fyrir „hvátat“. Að öðru leyti hefi eg lagfært vísuna svo rétt kveðandi haldist.

Hinar vísurnar eftir Ófeig Skíðason, sem að eins eru í lengri sögunni, þurfa heldr engar skýringar við. Í vísunni „Satt er at sækir átta“ á *heima* í 2 vo. eflaust að vera *beima*; 1—2 vo. í vísunni á 39. bls. í þessari útgáfu eru líklega eitthvað aflögnð.

Vísurnar virðast vera ortar síðar enn hin eldri saga; þær eru að vísu allvel ortar, enn varla nógu fornlegar, nema vísa Óspaks, enn hún ein er í skemmri sögunni.

Dr. Guðbrandr Vigfússon heldr að mál þau sem Bandamanna saga skýrir frá hafi ekki farið fram á alþingi, heldr í héraði, og er það trúlegra.

## Nöfn.

Árness leið 37.
Ásgeirsá, bær í Húnav.s. 1.
Ásmundr hærulangr 4.
Austfirðir 23.
Bergþórr í Böðvarshólum 46.
Bitra, sveit í Strandasýslu 4.
Bjálfi bróðir Más 46—48.
Bláskógaheiðr 23.
Borðeyrr við Hrútafjörð 3.
Borgarfjörðr sunnanlands 24, 29.
Borg, bær á Mýrum, nú prestsetr 21, 24, 39, 46.
Breiðafjörðr 25.
Böðvarshólar, bær í Vestrhópi 46.
Egill skalla-Grímsson 8.
Egill Skúlason at Borg 21, 23—27, 30—32, 34—39, 42.
Einarr Eyjólfsson Þveræingr 21.
Einarr Járnskeggjason frá Þverá 28.
Eyjafjörðr 3, 25.
Eyrarmenn, synir Steinþórs 27.
Gellir Þorkelsson at Helgafelli 21, 23, 25, 27—35, 38, 39.
Gilsbakki, bær í Hvítársíðu, nú prestsetr 35.
Glúmr á Skriðinsenni 4.
Grettir Ásmundarson 4.
Gunnlaug Ófeigsdóttir ór Skörðum 1.
Hallr Styrmisson frá Ásgeirsá 28.
Haraldr konungr Sigurðarson 33.
Helgafell, bær á Snæfellsnesi 21, 25.
Hermundr Illugason á Gilsbakka 21, 23, 25, 27, 31, 32, 34, 39, 40, 45, 46.
Hildir, faðir Más 46, 47.
Hof, bær í Vopnafirði, nú prestssetr, 25.
Hrútafjörðr 3, 4, 9, 39.
Hvamms leið 39, 46.
Hvítá í Borgarfirði 3.
Höggvandastaðir, eyðibýli í Mýrasýslu 39.

Hörgshóll, bær í Vestrhópi í Hv.s. 47.
Höskuldr (dala-) Kollsson 8.
Ísland 33.
Járnskeggi frá Þverá Einarsson 21, 23, 33, 37, 45.
Kveldulfr, faðir Skallagríms 8.
Kollafjörðr, sveit í Strandasýslu 4.
Langidalr í Húnavatnssýslu 12.
Laugardalr í Árnessýslu 21.
Línakradalr í Húnav.s. 40.
Már (Hildisson) á Svölustöðum 40, 46—48.
Melr, bær í Miðfirði, síðar prestsetr = Melstaðr 4, 5, 9, 11, 24, 29, 38, 48.
Miðfirðingar 40, 48.
Miðfjörðr 1, 3, 4, 38.
Mýramannabúð 23.
Norðlendingar 18.
Oddr Ófeigsson 1—2, 9, 32, 37—44, 47—48.
Ófeigr Oddsson 41.
Ófeigr í Skörðum 1.
Ófeigr Skíðason á Reykjum 1, 2, 17—19, 22—35, 37 —40, 42—45.
Orkneyjar 38.
Óspakr Glúmsson, systursonr Grettis, 4, 5—20, 40, 46 —48.
Óspakr Höskuldsson, kallaðr faðir Þórarins Langdælagoða 8.
Ragneiðr Gellisdóttir 28.
Reyðarmúli í Árness. 28.
Reykir, bær í Miðfirði 1.
Síðumúli, bær í Hvítársíðu, prestssetr að fornu, 46.
skalla-Grímr Kveldulfsson 8.
Skíði faðir Ófeigs 1.
Skeggbroddi á Hofi í Vápnafirði 21, 23, 33—34, 45.
Skriðinsenni, bær í Strandasýslu 4.
Skörð, bær í Þingeyjars. 1.
Snorri goði Þorgrímsson 27.
Snorri Kálfsson 41, 48.
Steinþórr á Eyri 27.
Strandir (=Hornstrandir) 3, 4.
Styrmir goði Þorgeirsson at Ásgeirsá 1, 15, 16, 20, 21—23, 32, 36, 43.
Svala á Svölustöðum 8, 40, 46.
Svölustaðir, eyðibýli í Víðidal í Húnavatnssýslu 8, 9, 11, 46, 47.
Valfell, fjall í Mýrasýslu 39, 46.
Váli, faðir Þorgerðar á Reykjum 1.
Váli, frændi Odds 1, 4, 9,

11, 12, 13, 14, 15, 17, 19.
Vápnafjörðr 21.
Vatnsdalr í Húnavatnssýslu 12.
Vatnsnes í Húnavatnss. 2.
Víðidalr í Húnavatnssýslu 8.
Vöðlaþing 33.
Þórarinn Langdælagoði enn spaki 8, 15, 16, 20, 21—23, 32—33, 37, 43.
Þórðr prestr Sölvason í Reykjaholti 39.
Þórdís Ásmundardóttir hærulangs, systir Grettis 4.
Þorgautsstaðir, bær í Hvítársíðu 46.
Þorgeirr, faðir Styrmis goða, 1.
Þorgeirr Halldóruson ór Laugardal 21, 23, 34, 37, 44, 45.
Þorgeirsfjörðr í Þingeyjarsýslu 38.
Þorgerðr Egilsdóttir 8.
Þorgerðr Váladóttir á Reykjum, 1.
Þorgils Arason á Reykjahólum 27—28.
Þverá (= Munkaþverá) 21, 25.
Ölvér bróðir Más 40.

**Ben. Gröndal,** magister, segir meðal annars um alþýðu-útgáfuna af Íslendinga sögum: „— — þetta, sem er verulegt bókasafn alþýðu, það bezta sem unt er að fá, snildarverk þjóðarinnar sjálfrar, sem erlendir öfunda oss af, og eiga ekkert frá þeim tímum, sem við þau geti jafnast“. — — „Þessar útgáfur, sem þú hefir kostað og Valdimar annast, eru eins fullnægjandi og hinar alkunnu Tauchniz-útgáfur grískra og latneskra höfunda, en þær eru notaðar um alt Þýzkaland og Norðurlönd og þykja bæði handhægar og góðar, og sama má segja um fleiri áþekk söfn. Mörgum mun þykja gaman að eiga þetta alt saman, svona handhægt og í sama broti og vel um vandað, og væri það bundið í þokkalegt band, þá væri það prýði á hvers manns heimili“.

(*Fjallk. XVI*, 42).